

## Sentit del nou cancell i mobiliari litúrgic per l'Ermita Mare de Déu de Bellvitge

Dij, 30/07/2020 per Eloi Aran Sala  
[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

Durant aquest temps de pandèmia han finalitzat les obres pel nou cancell i mobiliari litúrgic per l'Ermita de la Mare de Déu de Bellvitge, culminant un llarg procés que es va iniciar al juliol de 2018. És una mostra més d'una Església que, més que confinada, és confiada i segueix sent oferint allò que és als món contemporani.

L'inici del projecte rau en una iniciativa pastoral que incorpora la petita ermita en el diàleg del concepte de "santuari" a través dels diferents equipament que l'envolten: el santuari de l'ànima (la pròpia ermita), el santuari de la natura (el parc), el santuari del cos (el gimnàs), el santuari de la salut (equipaments hospitalaris), el santuari del viatger (l'hotel) o el santuari del consumidor (el centre comercial). L'ermita es vol oferir com un dels punts focals d'aquest "pelegrinatge quotidià" que realitza la gent que es desplaça pel barri de Bellvitge, alhora que és una aposta pastoral per fer present la comunitat local de l'església també en aquests altres equipaments de forma amable i alternativa.

Arran d'aquest projecte de sentit en el trànsit pels "no-llocs" dels santuaris contemporanis és quan apareix la necessitat de poder obrir l'espai de l'ermita més enllà dels horaris que poden oferir els voluntaris de l'Associació de *Amigos de la ermita*. Aquesta petició es concreta en la necessitat de dissenyar un cancell que ofereixi visibilitat al seu interior. De retruc, la incorporació d'aquest element, que ja havia existit fins a finals dels anys seixanta a mode de cor, comporta una nova redistribució de l'assemblea que comporta la reubicació interna de l'altar, un antic altar lateral que havia aparegut en la reconstrucció de la postguerra als anys cinquanta, i la creació d'un nou mobiliari litúrgic: seu, altar, ambó i peanya pel santíssim.

Referent al nou cancell, s'opta per defugir de teatralismes i es proposa la construcció d'un cancell amb una estructura de pletines metàl·liques i fusta amb envidrament interior de volum similar a l'antic cancell. El volum perimetral del cancell queda revestit per lames de fusta fetes de rastrells verticals en aquelles parts on no hi ha obertures practicables. Les obertures practicables es situen al centre del cancell, amb doble porta de vidre, per una banda; i als laterals amb un full de vidre, per l'altra. Mentre els tiradors de les portes laterals són peces de fusta verticals, en el centre hi ha una composició cruciforme, denotant el caràcter eminentment religiós de l'espai ("Jo sóc la porta" Jn 10,9) i defugint de cancells vidriats propis d'entitats bancàries. També hi ha hagut intervencions en les instal·lacions lumíniques per tal de poder veure l'interior i el crucifix situat al mur de la dreta de l'ermita.

Referent al mobiliari litúrgic, contràriament a la intervenció de caràcter discret del cancell, s'ha optat per dissenyar els mobles amb fusta lacada en blanc trencat. Aquesta opció es pren per tal de donar relleu a allò que significa l'espai com a espai sacre cristià, atès que el mobiliari litúrgic és el que determina que l'espai sigui pròpiament sacre i, alhora, són elements que apunten al Crist, que es dona en el sacrifici eucarístic (altar), parla a través de les Escriptures (ambó), presideix

l'assemblea (seu) i roman en el pa consagrat (sagrari). Aquesta aposta cromàtica, que contrasta amb la pedra vista del conjunt, recorda que anteriorment tota l'ermita estava enladrada en blanc i, alhora, dialoga amb el nínxol blanc del fons del presbiteri que serveix de marc a la imatge de la Mare de Déu de Bellvitge.

Entrant ja en alguns detalls del disseny del mobiliari, l'altar té una forma cúbica, de 90 x 90 cm en total, és una referència escatològica ("del final dels temps", a allò que s'anomena popularment "el cel" o "esperança") a la forma de la Ciutat Celest: "La ciutat és quadrada (...) la llargada, l'amplada i l'alçada són iguals." Ap 21,16. El fet que sigui quadrat, facilita que la celebració pugui ser entesa des de la comensalitat dels assistents i no com una barrera rectangular entre el presbíter i els participants. A tal efecte, també s'ha modificat el recorregut de les instal·lacions per si, en un futur, atesa la petita dimensió de l'espai, es vol optar per posar-lo en una posició més central.

Tots els mobles contenen alhora frontals amb quadrats perforats. Qualsevol persona del barri identifica aquesta composició amb els blocs d'habitatge característics que es varen començar a construir a finals dels anys seixanta. Cada peça frontal conté tres quadrats daurats, de situació aleatòria, que fan referència a la presència de la comunitat cristiana al barri i a la citació bíblica "perquè on n'hi ha dos o tres de reunits en el meu nom, jo sóc allí enmig d'ells" (Mt 18,20). És una metàfora viva de la presència de Crist, tant en els sacraments com en la vida quotidiana de la comunitat cristiana del barri. Alhora, el quadrat daurat és una referència artística tant a les icones com al minimalisme de Kazimir Malevich.

L'antic altar es reubica al fons de l'absis, als peus de la imatge de la Mare de Déu de Bellvitge, fent referència a la situació de l'altar previ a les reformes conciliars i com a base de la peanya que sosté el sagrari, en evident diàleg entre el sacrifici i la reserva eucarística. La peanya, en diàleg amb la seu, té la forma de petita cadira per tal de suggerir la presidència i presència real de Crist en l'espai. S'ha optat per aquesta disposició clàssica perquè la situació anterior del sagrari, en els murs laterals de l'absis, pràcticament no es veia des del cancell i no afavoria que fos entès com un focus d'orientació de la pregària del visitant.

Ara sols resta l'acceptació i el vot de confiança a la intervenció realitzada, amb el suport i vist-i-plau del departament de béns immobles si de l'acció litúrgica de l'Arquebisbat de Barcelona, per part d'una comunitat en procés de desconfinament.